https://archive.org/details/bk1430/page/n0/mode/1up

2002-11-05 -Narmada Lao Kutch Bachao (1430)

All Items on https://archive.org/details/realpatidar

realpatidar.com

Full Library on https://realpatidar.com/library

નર્મદા લાવો - કચ્છ બચાવો

પ્રેમજીભાઈ બી. કેશરાણી

કચ્છ જીલ્લાના પ્રત્યેક નાગરિકો, નર્મદાના પાણી ગામે ગામે પહોંચે તે માટે શંકલ્પ કરી પોતાનું યોગદાન આપવા તત્પર બને એ આજના સમયનો - આપણી જરૂરિયાતોનો તકાજો છે- ભારતના તત્કાલીન નાયબ વડાપ્રધાન સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલે, કચ્છ જયારે ભારત સંઘમાં જોડાયુ ત્યારે પાઠવેલ 'સંદેશા'માં કચ્છને રાજકિય- ભૌગોલિક અને આર્થિક એવા મહત્વના સરહદી થાણા તરીકે ગણાવી કચ્છની પ્રજા સર્વે રીતે સુખી થાય- એવી ઈચ્છા વ્યક્ત કરી હતી- એ સરદારશ્રીના ચેલાઓ કચ્છના વ્યુહાત્મક સરહદની વિસ્તારને પાણી વિના થતા વસ્તી સ્થળાંતરને રાષ્ટ્રની સુરક્ષા નજરે- અટકાવે એ જરૂરી છે.

છેલ્લા ૫૬ વર્ષમાં ૩૨ દુષ્કાળો, ૩ ભૂકંપ અને (ચાર) વાવાઝોડાનો ભોગ બનેલા કચ્છ પ્રત્યે સરહદી સુરક્ષા- તથા માનવતાના ધોરણે નર્મદાના નીરના ૧૮ ટકાનો ન્યાયી હિસ્સો મળવો જોઈએ- આ આપણો માનવ અધિકારનો હક્ક છે - જરૂર પડે યુનો અને શાર્ક પરિષદ સુધી જો આના પડઘા નહી પડાય, આંદોલનનો બુંગીયો નહીં ફૂકાય તો કચ્છીઓને જીંદગીભર ભુખ્યા- તરસ્યાં અને તડપતા રહેવાના ભાવિના એંધાણો નજરે પડી રહ્યા છે, તેની અવગણના એ મોત નક્કી છે.

કચ્છને ઈન્દીરા કેનાલના પાણી આપવાની યોજના ભુલાઈ- કાગળ ઉપરજ રહી ગઈ છે, અને સિંધુના પાણી કચ્છને મળવાના નથી- કારણકે- ૧૯૬૦માં વિશ્વ બેન્કની મધ્યસ્થીથી થયેલા કરારોમાં સિંધુ નદીના પાણી ઉપરના કચ્છના અધિકારો જતાં કરવામાં આવ્યા છે- ૧૯૬૪ માં નિમાયેલા ખોસલા પંચે કચ્છની આઠ લાખ એકર જમીન માટે બે કેનાલથી પાણી આપવાનું ઠરાવ્યુ હતું. અને ૧૯૬૬માં એ સમયના કેન્દ્ર સરકારના સિંચાઈ પ્રધાન ડો. કે.એલ. રાવે કચ્છને ત્રણ નહેરો દ્વારા ૧૫ લાખ એકર જમીનમાં સિંચાઈ કરી શકાય તેટલુ પાણી આપવા ભલામણ કરી હતી- પણ એ ઠરાવો- ભલામણોને નર્મદા વિવાદમાં ભુલાવી દેવાયા છે.

૧૯૬૮માં નિમાયેલા નર્મદા ટ્રીબ્યુનલે દસ વર્ષ પછી- ૧૯૭૯નાં ડીસેમ્બરમાં ચૂકાદા દ્વારા- ૪૦ ટકા કાપ આપી કુલ્લ ૪૫ લાખ એકરનો કમાન્ડ એરીયા મંજુર કર્યો- ત્યારે ગુજરાતે કચ્છની ૧૨ લાખ એકર જમીનને પાણી આપવા માટે માંગણી કરી હતી, તો સમાન ધોરણે આખા ગુજરાતના કાપની દ્રષ્ટીએ- ૧૨ લાખના ૪૦ ટકા ૭.૨ લાખ એકર જમીનને સિંચાઈ માટે નર્મદાના પાણીની ફાળવણી થવી જોઈએ તેના બદલે માત્ર ૧.૪ લાખ એકર જમીન માટે સિંચાઈની વાત વિચારાઈ- કુલ્લે ૯૧.૯૬ ટકાનો કાપ એકલા કચ્છ પર નાખી દેવાયો- આ ધોરી ધરારનો અન્યાય, ટ્રીબ્યુનલે નહોતો કર્યો. તેણે તો આખા ગુજરાતને કેટલુ પાણી આપવું તે નક્કી કર્યુ હતુ- ગુજરાતના- સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છને નર્મદાના કેટલા પાણી- કેવી રીતે આપવા, એ કામ તો રાજય સરકારે કરવાનું હતું- કચ્છ માટે ૯૧- ૯૬ ટકા પાણીનો અન્યાયી કાપ આપવા માટે પાણીની વહેચણીનો કર્યો માપ દંડ- કયા નિયમો- કારણો છે તેનો જવાબ આજ દિવસ સુધી કચ્છીઓને અપાયો નથી.

તાળીઓ અને તાબોટા કયાં સુધી પાળીશું ?

કચ્છને બે ટકા અને મધ્ય ગુજરાતને ૩૧.૩૦ ટકા નર્મદાના પાણી અપાય એ ન્યાય કયાંનો છે ? કચ્છ માટે નર્મદાના પાણી સિવાય કોઈ વિકલ્પ નથી- સતત દુષ્કાળનો ભોગ બનતો રહ્યો છે, જયારે મધ્ય ગુજરાત- સૌરાષ્ટ્રની નદીઓ પાણીથી ઉભરાઈ રહી છે.

ગ્રેવીટી કેનાલથી અને પુરતા જથ્થામાં કચ્છને નર્મદાના પાણી આપી શકાય છે - તેમ છતાં નર્મદા નિગમે લીફટથી પાણી આપવા, પાછળથી ચેડા કર્યા છે- પંચ અને નિષ્ણાતોના મતે ટેકનીકલી પણ ગ્રેવીટીફલોથી પાણી પહોંચાડવાનું શકય છે.

સરકારે નિમેલા બે નિષ્ણાંત ચીફ ઈન્જીનીયરો- શ્રી બી.એસ. રાવ અને શ્રી એમ.જી. રાયચૂરની સલાહકાર સમિતિએ તા. ૧૧-૧-૧૯૯૫ના આપેલાં રીપોર્ટમાં પણ ગ્રેવીટી ફલોથી કચ્છમાં નર્મદાના પાણી આપવા શકય છે. એટલુ જ નહી લાંબા ગાળે આ પદ્ધતિથી પાણી પહોંચાડવું સસ્તુ પડશે અને ખાસ તો આ પદ્ધતિજ વધુ ભરોષાપાત્ર અને વિશ્વસનિય જણાય છે. તેવી નોંધ સરકારને આપી છે, તેમના અભિપ્રાય પ્રત્યે શા માટે આંખ મીંચામણા કરાઈ રહ્યા છે !

નર્મદા નિગમે સેન્ટ્રલ વોટર કમિશન પાસે ગ્રેવીટીફલોનો અભિપ્રાય માંગેલો તેની જાહેરાત કેમ કરાતી નથી ? શું કચ્છની તરફેણમાં અભિપ્રાય છે એટલે ?

રૂા. ૩૦૦૦ કરોડની અંદાજીત જોગવાઈ મંડાય છે, પણ તે સામે ૫૬ વર્ષમાં પડેલા ૩૨ દુષ્કાળમાં રાહત કામો- ઢોરવાડાઓ અને પાંજરાપોળોને અપાયેલ સબસીડીની, પીવાના પાણીના ટેન્કરો માટે અબજો રૂપિયાના ખર્ચના આંકડા કેમ મંડાતા નથી ? ૩૦૦૦ કરોડ રૂપિયા મોંઘા છે, અને લોકોનું જીવન શું સસ્તુ છે ? લોક કલ્યાણને વરેલી સરકારોને શું આ શોભે છે ? જળ એ રાષ્ટ્રીય સાધન છે અને તેના વિકાસનું આયોજન ઉત્તમ રાષ્ટ્રીય હીતમાં થવુ જોઈએનું અર્થઘટન કચ્છના સરહદી વિસ્તાર, રાષ્ટ્ર સંરક્ષણ અને માનવહિતનાં સંદર્ભે થવુ જોઈએ- આ કથન ''નર્મદાના પાણીનો ઉપયોગ'' નામની ગુજરાત સરકારના માહિતી ખાતાએ બહાર પાડેલી પુસ્તીકાના પ્રથમ પાના ઉપરનો પ્રથમ વાકય છે - તે શું માત્ર ખોખલો- રૂપાળો વાણી વિલાસ છે કે શું ?

ઉઠો જાગો અને ધ્યય પ્રાપ્તી સુધી મંડયા રહોના સ્વામિ વિવેકાનંદની હાકલને કચ્છીઓ જો અમલમાં નહીં મૂકે- નર્મદાના ન્યાયી નીર માટે આંદોલન નહી જગાવે તો અહિ કોઈ માં રડયા વિના પીરસવાની નથી. માંગણીઓનો તબક્કો- તાબોટા પાડવા સુધીની હદ સુધી પુરો થઈ ચૂકયો છે, હક્ક છીનવી લેવાનો સમય આવી ગયો છે - સુતા રહેશો તો ભુખ - તરસથી તળફળતા મરી જવાના છો- જાગો હવે તો યુદ્ધ એજ કલ્યાણ.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk1430/page/n1/mode/1up

Real Patidar Library

Real Patidar
Unravel Truth

https://www.realpatidar.com/library

This book/literature/article/material may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden.

The library does not give any warranty express or implied or make any representation that the contents will be complete or accurate or up to date. The library shall not be liable for any loss, actions, claims, proceedings, demand, or costs or damages whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with or arising out of the use of this material.

Full terms and conditions of use: http://www.realpatidar.com

About Real Patidar books

Real Patidar's mission is to organize the information on Satpanth religion, which is a Nizari Ismaili sect of Shia branch of Islam, and to make it universally accessible and useful. Real Patidar Books helps readers discover the material on Satpanth online while helping authors and researchers in their studies. You can know more by visiting http://www.realpatidar.com

You can resize and move this box in any PDF Application like Adobe Acrobat Reader.

Use the Bookmarks facility in the PDF to directly go to the pages containing Highlights.

For Reference See Pages: 1.
For page numbers, see the page footer. Page numbers are in 'Page x of y' format

References by: RealPatidar.com - Created using: step2-QR-and-3-RM-v18.py

Digitally signed by realpatidar.com
DN: cn=realpatidar.com, c=IN, o=realpatidar.com, email=mail@realpatidar.com
Reason: I have reviewed this document
Date: 2026.02.23 15:14:31 +05'30'

realpatidar.com

Sandes News Paper dated 05-Nov-20(…) - Page IV

નર્મદા લાવો - કચ્છ બચાવો

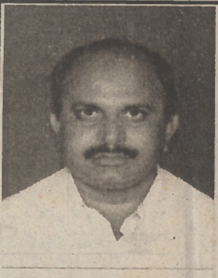

પ્રેમજીભાઈ બી. કેશરાણી

કચ્છ જીલ્લાના પ્રત્યેક નાગરિકો, નર્મદાના પાણી ગામે ગામે પહોંચે તે માટે શંકલ્પ કરી પોતાનું યોગદાન આપવા તત્પર બને એ આજના સમયનો - આપણી જરૂરિયાતોનો તકાજો છે- ભારતના તત્કાલીન નાયબ વડાપ્રધાન સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલે, કચ્છ જયારે ભારત સંઘમાં જોડાયુ ત્યારે પાઠવેલ 'સંદેશા'માં કચ્છને રાજકિય- ભૌગોલિક અને આર્થિક એવા મહત્વના સરહદી થાણા તરીકે ગણાવી કચ્છની પ્રજા સર્વે રીતે સુખી થાય- એવી ઈચ્છા વ્યક્ત કરી હતી- એ સરદારશ્રીના ચેલાઓ કચ્છના વ્યુહાત્મક સરહદની વિસ્તારને પાણી વિના થતા વસ્તી સ્થળાંતરને રાષ્ટ્રની સુરક્ષા નજરે- અટકાવે એ જરૂરી છે.

છેલ્લા ૫૬ વર્ષમાં ૩૨ દુષ્કાળો, ૩ ભૂકંપ અને (ચાર) વાવાઝોડાનો ભોગ બનેલા કચ્છ પ્રત્યે સરહદી સુરક્ષા- તથા માનવતાના ધોરણે નર્મદાના નીરના ૧૮ ટકાનો ન્યાયી હિસ્સો મળવો જોઈએ- આ આપણો માનવ અધિકારનો હક્ક છે - જરૂર પડે યુનો અને શાર્ક પરિષદ સુધી જો આના પડઘા નહી પડાય, આંદોલનનો બુંગીયો નહીં ફૂકાય તો કચ્છીઓને જીંદગીભર ભુખ્યા- તરસ્યાં અને તડપતા રહેવાના ભાવિના એંધાણો નજરે પડી રહ્યા છે, તેની અવગણના એ મોત નક્કી છે.

કચ્છને ઈન્દીરા કેનાલના પાણી આપવાની યોજના ભુલાઈ- કાગળ ઉપરજ રહી ગઈ છે, અને સિંધુના પાણી કચ્છને મળવાના નથી- કારણકે- ૧૯૬૦માં વિશ્વ બેન્કની મધ્યસ્થીથી થયેલા કરારોમાં સિંધુ નદીના પાણી ઉપરના કચ્છના અધિકારો જતાં કરવામાં આવ્યા છે- ૧૯૬૪ માં નિમાયેલા ખોસલા પંચે કચ્છની આઠ લાખ એકર જમીન માટે બે કેનાલથી પાણી આપવાનું ઠરાવ્યુ હતું. અને ૧૯૬૬માં એ સમયના કેન્દ્ર સરકારના સિંચાઈ પ્રધાન ડો. કે.એલ. રાવે કચ્છને ત્રણ નહેરો દ્વારા ૧૫ લાખ એકર જમીનમાં સિંચાઈ કરી શકાય તેટલુ પાણી આપવા ભલામણ કરી હતી- પણ એ ઠરાવો- ભલામણોને નર્મદા વિવાદમાં ભુલાવી દેવાયા છે.

૧૯૬૮માં નિમાયેલા નર્મદા ટ્રીબ્યુનલે દસ વર્ષ પછી- ૧૯૭૯નાં ડીસેમ્બરમાં ચૂકાદા દ્વારા- ૪૦ ટકા કાપ આપી કુલ્લ ૪૫ લાખ એકરનો કમાન્ડ એરીયા મંજુર કર્યો- ત્યારે ગુજરાતે કચ્છની ૧૨ લાખ એકર જમીનને પાણી આપવા માટે માંગણી કરી હતી, તો સમાન ધોરણે આખા ગુજરાતના કાપની દ્રષ્ટીએ- ૧૨ લાખના ૪૦ ટકા ૭.૨ લાખ એકર જમીનને સિંચાઈ માટે નર્મદાના પાણીની ફાળવણી થવી જોઈએ તેના બદલે માત્ર ૧.૪ લાખ એકર જમીન માટે સિંચાઈની વાત વિચારાઈ- કુલ્લે ૯૧.૯૬ ટકાનો કાપ એકલા કચ્છ પર નાખી દેવાયો- આ ઘોરી ઘરારનો અન્યાય, ટ્રીબ્યુનલે નહોતો કર્યો. તેણે તો આખા ગુજરાતને કેટલુ પાણી આપવું તે નક્કી કર્યુ હતુ- ગુજરાતના- સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છને નર્મદાના કેટલા પાણી- કેવી રીતે આપવા, એ કામ તો રાજય સરકારે કરવાનું હતું- કચ્છ માટે ૯૧- ૯૬ ટકા પાણીનો અન્યાયી કાપ આપવા માટે પાણીની વહેચણીનો કર્યો માપ દંડ- કયા નિયમો- કારણો છે તેનો જવાબ આજ દિવસ સુધી કચ્છીઓને અપાયો નથી.

તાળીઓ અને તાબોટા કયાં સુધી પાળીશું ?

કચ્છને બે ટકા અને મધ્ય ગુજરાતને ૩૧.૩૦ ટકા નર્મદાના પાણી અપાય એ ન્યાય કયાંનો છે ? કચ્છ માટે નર્મદાના પાણી સિવાય કોઈ વિકલ્પ નથી- સતત દુષ્કાળનો ભોગ બનતો રહ્યો છે, જયારે મધ્ય ગુજરાત- સૌરાષ્ટ્રની નદીઓ પાણીથી ઉભરાઈ રહી છે.

ગ્રેવીટી કેનાલથી અને પુરતા જથ્થામાં કચ્છને નર્મદાના પાણી આપી શકાય છે - તેમ છતાં નર્મદા નિગમે લીફટથી પાણી આપવા, પાછળથી ચેડા કર્યા છે- પંચ અને નિષ્ણાતોના મતે ટેકનીકલી પણ ગ્રેવીટીફલોથી પાણી પહોંચાડવાનું શકય છે.

સરકારે નિમેલા બે નિષ્ણાંત ચીફ ઈન્જીનીયરો- શ્રી બી.એસ. રાવ અને શ્રી એમ.જી. રાયચૂરની સલાહકાર સમિતિએ તા. ૧૧-૧-૧૯૯૫ના આપેલાં રીપોર્ટમાં પણ ગ્રેવીટી ફલોથી કચ્છમાં નર્મદાના પાણી આપવા શકય છે. એટલુ જ નહી લાંબા ગાળે આ પદ્ધતિથી પાણી પહોંચાડવું સસ્તુ પડશે અને ખાસ તો આ પદ્ધતિજ વધુ ભરોષાપાત્ર અને વિશ્વસનિય જણાય છે. તેવી નોંધ સરકારને આપી છે, તેમના અભિપ્રાય પ્રત્યે શા માટે આંખ મીંચામણા કરાઈ રહ્યા છે !

નર્મદા નિગમે સેન્ટ્રલ વોટર કમિશન પાસે ગ્રેવીટીફલોનો અભિપ્રાય માંગેલો તેની જાહેરાત કેમ કરાતી નથી ? શું કચ્છની તરફેણમાં અભિપ્રાય છે એટલે ?

રૂા. ૩૦૦૦ કરોડની અંદાજીત જોગવાઈ મંડાય છે, પણ તે સામે ૫૬ વર્ષમાં પડેલા ૩૨ દુષ્કાળમાં રાહત કામો- ઢોરવાડાઓ અને પાંજરાપોળોને અપાયેલ સબસીડીની, પીવાના પાણીના ટેન્કરો માટે અબજો રૂપિયાના ખર્ચના આંકડા કેમ મંડાતા નથી ? ૩૦૦૦ કરોડ રૂપિયા મોંઘા છે, અને લોકોનું જીવન શું સસ્તુ છે ? લોક કલ્યાણને વરેલી સરકારોને શું આ શોભે છે ? જળ એ રાષ્ટ્રીય સાધન છે અને તેના વિકાસનું આયોજન ઉત્તમ રાષ્ટ્રીય હીતમાં થવુ જોઈએનું અર્થઘટન કચ્છના સરહદી વિસ્તાર, રાષ્ટ્ર સંરક્ષણ અને માનવહિતનાં સંદર્ભે થવુ જોઈએ- આ કથન ''નર્મદાના પાણીનો ઉપયોગ'' નામની ગુજરાત સરકારના માહિતી ખાતાએ બહાર પાડેલી પુસ્તીકાના પ્રથમ પાના ઉપરનો પ્રથમ વાકય છે - તે શું માત્ર ખોખલો- રૂપાળો વાણી વિલાસ છે કે શું ?

ઉઠો જાગો અને ધ્યય પ્રાપ્તી સુધી મંડયા રહોના સ્વામિ વિવેકાનંદની હાકલને કચ્છીઓ જો અમલમાં નહીં મૂકે- નર્મદાના ન્યાયી નીર માટે આંદોલન નહી જગાવે તો અહિ કોઈ માં રડયા વિના પીરસવાની નથી. માંગણીઓનો તબક્કો- તાબોટા પાડવા સુધીની હદ સુધી પુરો થઈ ચૂકયો છે, હક્ક છીનવી લેવાનો સમય આવી ગયો છે - સુતા રહેશો તો ભુખ - તરસથી તળફળતા મરી જવાના છો- જાગો હવે તો યુદ્ધ એજ કલ્યાણ.

realpatidar.com